

“Аз съм Елохим
– Ангел на Завета Господен”

Концертът Ксвърши

Живот и учение на Петър Дънов

Може би най-известната и разпространена секта, създадена на българска почва е дъновизмът. Неин основател е Петър Дънов, който е роден на 11 юли (по стар стил 29 юни, Петровден) 1864 г. в с. Николаевка (Хатърджа), Варненско. Баща му Константин Дъновски е първият български духовник в погърчената Варна. Проблемите около Петър започват от най-ранно детство. До шестгодишната си възраст е нем. Има слабо телосложение, често боледува, обича да се усамотява и с часове гледа в една точка. След като завършва основно образование във Варна, Петър продължава да учи в американското протестантско училище в Свищов. Завършва го през 1886-та. Една година е учител в русенското село Хотанца. Освободен е от армията поради лошо здравословно състояние.

Дънов заминава за САЩ, където учи богословие в университета "Дрю", а след това записва и медицина. Написва дисертация на тема "Наука и възпитание" и изпада под силно окултно влияние. По това време Америка е световен център на нашумели нехристиянски религиозни движения като трансцендентализма, спиритизма и теософията, която води началото си от 1875 г. След като се завръща в България Дънов отказва да приеме предлаганата му пастирска длъжност в Методистката църква в Ямбол. Периода от 1895 до 1900 г. той прекарва в уединение и го посвещава изключително на своето духовно развитие. Твърди, че в с. Тетово, Русенско, на 7 март 1897 г. е получил "просветление" за своята мисия на земята като "Божи пратеник".

През 1900 г. той завършва един от капиталните си трудове - "Седемте разговора", в които оформя своите специфични мистично-окултни идеи. Започва да обикаля страната и да държи популярни сказки из областта на френологията и хиромантията. Измерва черепите на някои от присъстващите и въз основа на това им прави личностна характеристика. През 1900 г. Дънов организира среща във Варна с трима свои последователи - Пеню Киров, Тодор Стоименов и д-р Георги Миркович. Там те се наричат "верига", а от 1912 г. организацията е "Бяло братство". През следващите години съборите стават традиционни и се провеждат в различни градове на страната. Дънов е отлъчен от Православната църква през 1913 г.

Неговото еретическо "семе" попада във възприемчива почва. След първата национална катастрофа България се намира в повсеместна криза и много хора се лутат без ориентир в живота. Последователите на Дънов тогава наброяват приблизително 15 000 души, от които в градовете живеят 10 000, а в селата - 5 000. В Бялото братство има хора от различни вероизповедания - християни, евреи, мюсюлмани.

Борисовата градина в София. В него отношенията са братски, с обща трапеза. През 1928 г. е построен салон с горница за Дънов и той се премества да живее там. Изнася три беседи седмично. Всяка сутрин от 22 март до 22 септември, когато се вярва, че е времето на "космическия прилив на енергия", се играе окултният танц паневритмия. Дънов го заимства от антропософа Рудолф Щайнер и го представя за свое "откровение". Орган на Бялото братство от 1924 до 1944 г. е сп. "Житно зърно".

Влиянието на Дънов надхвърля границите на България. През 1930 г. Пампоров - философ от студентската група на Дънов - посещава редица страни в Европа, където успоредно с курсове по есперанто изнася лекции за

Под Влияние на теософията, която е плод на индуизма, Петър Дънов схваща Бога в пантеистичен смисъл като безличен Дух, който съдържа всичко в себе си и е център на цялото битие.

Те напускат традиционните си религии и избират новия самозван Учител. Сектата разполага с богати парични източници, главно от даренията на някои членове. Немалко средства се набират и от сказките, които държи Дънов. Те са публични в неделя преди обяд и тайни всеки четвъртък вечер след 19 часа. Той изнася общо около 7000 беседи. Сектантите печелят и от литературата, която разпространяват - сказките на Дънов и много книги, свързани с окултната наука. Издават вестник "Анхира" и списание "Всемирна летопис". Бялото братство организира много вечеринки, на които пее хор и се свири окултна музика.

Важен момент в организационната дейност на движението е изграждането на селището "Изгрев" в южната част на

дъновизма. През 1937 г. друг последовател - Михаил Иванов - заминава за Франция и основава клон на Бялото братство, духовен център "Изгрев", ваканционно селище в Алпите, лагер в Париж. След Втората световна война той излежава присъда в затвор. Окултисти, последователи на Дънов, се срещат дори в Япония.

През 30-те и 40-те години на ХХ в. дъновистката секта се стреми да намери място в обществено-политическия живот на страната. В лагерите край седемте рилски езера и в квартал "Изгрев" започват да идват и видни държавници. Един от най-приближените ученици на Дънов е Любомир Дулчев, съветник на цар Борис III. В своите мемоари Константин Муравиев твърди, че министър-председателят Иван Багрянов и министрите Сапов и Недев били дъновисти. Ученици на Дънов са лечителят Петър Димков и писателят Трифон Кунев.

След комунистическия преврат на 9 септември 1944 г. Дънов е арестуван заради връзките си с царя. Той умира на 27 декември същата година в квартал "Изгрев".

Под влияние на теософията, която е плод на индуизма, Петър Дънов схваща Бога в пантеистичен смисъл, като безличен Дух, Който съдържа всичко в себе си и е център на цялото битие. Той отрича учението за Св. Троица, като го тълкува в чисто алегоричен план. За него Бог Отец се свежда до учението за Божията мъдрост, Бог Син - до учението за Божията любов, а Бог Св. Дух - до учението за еволюцията на човека. Според този еретик Христос не е Божи Син, а само велик окултен Учител. Дънов отхвърля и Божия промисъл, защото постоянно се позовава на басните на астрологията.

Той отрича както християнската догматика, така и християнската етика. Проповядва самообожествяване

Дънов учи, че човек се преражда - разбираме, което е съвсем чуждо на Библията. По този начин той отрича покаянието, което е в сърцевината на християнското учение. Оспорва и предстоящия Страшен съд, като казва, че всъщност това ще бъде установяването на "нова епоха" на земята с висша шеста раса (дъновистите). Той самият се представя като пратеник на Бога и Негов заместник на земята, който "направлява" целия Космос и всичко съществуващо.

Петър Дънов усвоява хибридна езотерична "мъдрост" на Америка, която пренася на българска почва.

Окултният танц паневритмия

Дънов учи, че човек се преражда - разбираме, което е съвсем чуждо на Библията. По този начин той отрича покаянието, което е в сърцевината на християнското учение.

чрез духовна еволюция. Учениците му трябва да скъсат е любовта и дълга към отечеството. Патриотизмът според него е отживелица, която ще разруши света. За Дънов друг враг, който пречи за щастливия живот на хората, е семейството. Той отхвърля съпружеската вяръност и призовава към пълно сексуално разкрепостяване на личността. Отношението му към тези проблеми влияе отрицателно на много семейства, като дава тласък и оправдание за разтрогване на много бракове. Друг предразсъдък, който според Дънов спъва развитието на обществото, е частната собственост. С тези твърдения той се явява носител на утопичните комунистически идеи за равно разпределение на благата, независимо от заслугите.

От ексцентрик, който скита из страната и гадае за характера по човешките черепи, след катастрофата на Първата световна война той се превръща във водач на нова религия и противник на християнството. Изисква от почитателите си божествени почести.

Ученици на Дънов разказват, че когато умираше, дошъл посетител от провинцията, който искал непременно да го види. Дънов го отпратил с думите: "Концертът свърши..." Докога ще просъществува дъновистката секта ще покаже бъдещето. Кой днес си спомня за древните ересари като Арий, Македоний, Несторий, Диоскор и т.н.? Можем само да съжالياваме хората, които попадат в мрежата на дъновизма. И не само да ги съжالياваме, но да се молим за тях и да ги призоваваме да познаят единствения Спасител - Исус Христос, Който е "пътят, истината и животът" (Йоан 14:6).

Архимандрит **Павел Стефанов**
Доцент в Шуменския университет
"Еп. Константин Преславски"